

Ministero dell'Istruzione
dell'Università e della Ricerca

Ministrstvo za šolstvo,
univerzo in raziskovanje

Istituto nazionale per la valutazione
del sistema educativo di istruzione e di formazione

Preverjanje znanja

Šolsko leto 2012 – 2013

PREIZKUS IZ SLOVENŠČINE

Višja srednja šola

Drugi razred

Prostor za samolepilno etiketo

NAVODILA

V 1. delu naloge so zbrana štiri besedila z vprašanji, ki služijo kot izhodišče za razčlemba.

V 2. delu pa boš odgovarjal/-a na jezikovna vprašanja.

Pozorno preberi besedila in navodila ter odgovori na zastavljena vprašanja. Upoštevanje navodil namreč dokazuje, da naslovnik natančno bere.

V večini primerov so navedeni tudi možni odgovori: med temi izberi tistega, ki se ti zdi pravilen. Nekateri odgovori so že napisani, druge pa boš moral/-a napisati sam/-a.

Če se ti zdi, da si se pomotil/-a odgovor, lahko še vedno popraviš; napiši **NE** zraven napačnega odgovora in prekrižaj črko ob odgovoru, ki se ti zdi pravilen.

Za celotno nalogo imaš na razpolago uro in pol časa (skupno 90 minut).

NE OBRAČAJ STRANI, DOKLER NIMAŠ DOVOLJENJA!

1. del: besedilo A

Zid, (skoraj) četrto stoletje pozneje

Berlinski zid: turisti bi si v nemški prestolnici radi ogledali več ostankov zidu, kot jih je na voljo; a betonska East Side Gallery nikogar ne razočara

Berlinski zid je bil nekoč dolg 155 kilometrov, zdaj pa stoji samo še približno 1,3 kilometra. Pravijo mu East Side Gallery in velja za priljubljeno turistično zanimivost. Zid je višji od treh metrov in popolnoma poslikan.

East Side Gallery je najdaljša umetnostna galerija na prostem na svetu in prikazuje dela več kot stotih slikarjev. Združenje slikarjev ponuja ogled zidu, ki ga vsako leto obišče približno 80.000 ljudi.

Zid je Vzhodna Nemčija začela graditi med Vzhodnim in Zahodnim Berlinom avgusta 1961. Najprej so namestili bodečo žico, nato ograjo, leta 1965 pa so zgradili betonski zid, ki ga je leta 1974 nadomestil še višji in debelejši zid.

Zid so zgradili, da bi Vzhodnim Nemcem preprečili pobeg na Zahod, čeprav je vzhodnonemška oblast vedno trdila, da z njim preprečujejo fašistom z Zahoda vstop v njihovo državo. Med poskusom pobega je umrlo od 100 do 250 ljudi, saj so vzhodnonemški vojaki na meji lahko streljali na tiste, ki so poskušali pobegniti. Zadnjega ubežnika so ustrelili leta 1989.

Ko je novembra leta 1989 vzhodnonemška oblast svojim državljanom dovolila potovati na Zahod, je več tisoč ljudi zid preplezalo in ga začelo rušiti. Leto dni po odprtju meje je večina Berlinskega zidu že izginila.

Najpomembnejši spomeniški del zidu stoji na ulici Bernauer Strasse. Tu si še vedno lahko ogledamo del zidu in spomenik, posvečen ljudem, ki so umrli med poskusom pobega.

Še ena turistična znamenitost, povezana z Berlinskim zidom, se imenuje "zgodovinska milja" in poteka po središču mesta. Tlakovci po tleh vas usmerjajo po poti, kjer je nekoč stal zid. Med potjo si lahko ogledujete fotografije in napise, ki pripovedujejo zgodbo o zidu od njegovega nastanka do uničenja.

Po padcu zidu je mesto spet zaživel. to je najočitneje na trgu Postdamer Platz, ki je bil pomembno središče živahnega Berlina v dvajsetih in tridesetih letih prejšnjega stoletja. Ko so postavili zid, se je spremenil v zapuščeno območje sredi nikogaršnje zemlje med Vzhodnim in Zahodnim Berlinom. Zdaj je spet sodoben in živahen del nemške prestolnice.

Mark Koghee
(Prirejeno po: DELO, 13. marca 2013)

A1. Besedilo, ki navaja potek dogodka, pojasnjuje razloge in okoliščine, se imenuje:

- A. intervju
 - B. članek
 - C. anketa
 - Č. obvestilo
-

A2. Besedilo je:

- A. publicistično
 - B. zasebno
 - C. znanstveno
 - Č. subjektivno
-

A3. Navedi eno od prvin nejezikovnega (nebesednega jezika) v besedilu:

- A. pika
 - B. velika začetnica
 - C. slika
 - Č. naslov
-

A4. Iz podnaslova izvemo, da:

- A. da je avtor besedila Mark Koghee
 - B. se bliža 25. obletnica padca Berlinskega zidu
 - C. je East Side Gallery priljubljena turistična zanimivost
 - Č. da bi si turisti v nemški prestolnici radi ogledali več ostankov zidu
-

A5. Namen novinarja je bil:

- A. prikazati razlike med Zahodom in Vzhodom
- B. privabiti čim več turistov v Berlin
- C. vzbuditi pri bralcih občutek obžalovanja zaradi odstranitve dela Berlinskega zidu
- Č. vplivati na naše znanje in obveščenost o Berlinskem zidu

A6. Zid so zgradili, da bi:

- A. postal turistična znamenitost
 - B. Vzhodnim Nemcem preprečili pobeg na Zahod
 - C. čim več turistov obiskalo Berlin
 - Č. preprečili fašistom z Zahoda vstop v njihovo državo
-

A7. Navedena trditev je v skladu z besedilom:

- A. Berlinski zid je dolg 155 kilometrov
 - B. zadnjega ubežnika so ustrelili leta 1990
 - C. najpomembnejši spomeniški del zidu stoji na trgu Postdamer Platz
 - Č. East Side Gallery je najdaljša umetnostna galerija na prostem
-

A8. Naslednja trditev ni pravilna:

- A. zid so ljudje začeli rušiti novembra 1989
- B. obišče ga vsako leto 80.000 ljudi
- C. kljub padcu mesto ni zaživel
- Č. po središču mesta poteka zgodovinska milja

ZVEZDNATE NOČI

Noč se razrašča v meni, me boža in vabi k pogovoru. Rad se odzovem klicu, a ne morem razumeti, kaj me hočejo vprašati zvezde, te moje prijateljice.

Zrem vanje, nebo jih je vse polno, jaz pa hočem razumeti bistvo. Bistvo česa? Obstoja zvezd, obstoja te doline, te gore in naše strasti po njej, bistvo našega obstoja samega. Razumeti hočem, zakaj so zvezde tako svetle in zakaj so noči brez njih tako temne, zakaj me vedno pomirijo in napolnijo z življenjsko močjo, zakaj so včasih tako daleč, drugič pa spet tako blizu, zakaj skušajo vedno iz mene izvleči najgloblje in najbolj skrite misli, ki jih niti sam sebi ne upam izreči.

Zasanjano zrem v svetleče nebo in iznenada razumem, kaj me hočejo zvezde vprašati, kaj mi hočejo sporočiti.

»Glej,« pravi prva, najbližja in takoj prepusti besedo sosednji, za njo spregovori tretja, četrta, da ne vem več, kam bi gledal, kam bi se obračal.

»Glej, življenje je najdragocenejša stvar, kar jih imate vi smrtniki,« mi pravijo.

»Iz njega lahko ustvarite karkoli. Lahko živite hitro ali počasi, povzročite veselje ali bolečino, zlo ali dobroto, doživljate nežnost ali hudobijo, ustvarjate lepoto ali popačenost. Vse je odvisno le od vas samih. Zakaj si se tam zgoraj spogledoval s smrtjo, zakaj si se zavestno poskušal odreči najdražjemu, kar vam je bilo dano: življenju. Kaj smo te tako učile, lahkomiselni človek? Stremeti moraš za poveličanjem, za popolnostjo in ne za negacijo, za uničenjem.

Tokrat smo se te usmilile, ker smo videli tvojo željo po življenju. Vrnile smo ti življenje, ki je že odhajalo, ko si spal tam gori v ledeni razpoki.«

Stresem se in onemim. Vse okrog mene – ledenik, dolina, gora in kamni – se zavrtinči in izgine neznano kam. Le zvezde ostanejo in me opazujejo. Tiho odgovarjam:

»Saj nisem iskal smrti; sama me je hotela imeti. Ničesar nisem zgrešil, nevihta je prišla sama, upiral sem se ji z vso močjo, upiral temu prihajajočemu ničju, negaciji sami, lastnemu uničenju.«

Zvezde se prizanesljivo nasmehnejo: »Si prepričan? Si gotov, da nisi pogrešil ničesar, da nisi naredil napake? Vi ljudje ste si v svoji majhnosti, v svoji človeški ošabnosti tako zelo podobni, kot bi vas rodila ista mati. Kako si zašel v položaj, da si se toliko krat spogledal s smrtjo?«

Spet prizanesljiv nasmeh in tih odgovor: »To moraš dognati sam. Prelahko bi bilo, če bi ti me zvezde razložile skrivnost. Če jo boš sam razvozlal, pomeni, da si zaslužil, kar smo ti darovale, kar smo zaupale vate: ponovno rojstvo.«

»Ne razumem,« jim odgovorim. »Vedno sem se boril proti uničujoči vsakdanjosti, skušal sem se izogniti že uhojenim potem, vsem že znanim tirnicam ...«

»Poslušaj in malo razmisli: če hočeš priti bliže resnici, začni pri začetku, tako kot pri reki: začni pri izvoru. Ne bodi ošaben in ne podaj se k izlivu, kjer je reka najširša in najgloblja. Ne boš je razumel, ker je resnica skrita v njeni globočini, zato pojdi k izviru, če jo hočeš spoznati. In še ta napotek: napaka ni nikoli sama in nikoli ni narejena v trenutku, ko jo storiš. Na tebi je, da razrešiš to sibilsko uganko. Če jo razrešiš, vedi, da ti bodo vnaprej gore vedno naklonjene, me same se bomo spremenile v gore ...«

V mrzli noči se podam na sprehod po ledeniku. Hodim, se ustavljam in razmišljam. Po splošnem mnenju sem zgrešil, ko sem se tisto jutro podal proti vrhu, čeprav sem se že navsezgodaj počutil slabo. Nato me je pod sedlom dvakrat napadla omotica – dvakrat bi se moral obrniti – in zadnja napaka takrat, ko sva se z Mojmirom odločila, da greva na vrh, ko se je očitno bližalo slabo vreme. Vendar to niso napake, kajti napaka ni storjena v trenutku, ko jo zagrešiš. Tu je ključ.

Zazrem se v Čogoliso¹, ki sije iz noči in, kot bi se odgrnil zastor, ki mi je zastiral možgane, naposled razumem. Nisem zgrešil tisto jutro in ne na sedlu. Zgrešil sem veliko prej, že pred tedni, pred meseci in napako sem vlekel s seboj, ker nisem hotel videti resnice. Napačno je bilo, da se nisem z ostalimi podal na prvo aklimatizacijsko turo, ker nisem zaupal vase. Na koncu odprave, ko smo se vsi podajali na vrh, sem opravil celi dve aklimatizacijski turi manj od ostalih.

Napake se vedno plačujejo. Če bi opravil tisti dve turi, bi šel na pot z Matevžem in Silvo. Onadva sta stopila na vrh tri ure pred mano in sta tako ubežala nevihti, ki je naju z Mojmirom tri dni držala na gori v svojem smrtonosnem oklepu.

»Poslušajte zvezde,« nestrpno povzdignem glas, »kaj hočete s tem povedati? Mar to, da smo alpinisti samomorilci, neodgovorneži, ki ne znamo živeti v stvarnosti in se zatekamo v svoj sanjski svet? V gorah ne iščemo smrti, obratno iščemo polnost življenja. Življenje pa je bolj polno tam, kjer vsakdanjost zbledi. Nihče ne ljubi življenja bolj kakor mi, zato se po skromnih človeških močeh borimo proti vsakdanjosti. Koliko jih je pobralo dolgočasje, depresije, življenje brez ciljev! Ne samo duhovno, tudi telesno propadajo zaradi praznega življenja, bolne duševnosti, nervoz in fobij!«

»Vse je res, kar si povedal, mladi, nestrpni človek, le eno pa si pozabil: v Himalajo, v svojo Alisino deželo, nisi prišel čist. Prišel si z bremenom prav te vsakdanjosti, pred katero si hotel zbežati. Nisi se rešil svoje nestrpnosti, nezaupanja vase, površnosti, niti ne lahkomišelnosti. Napake, ki bi ti bile kmalu usodne, so bile storjene veliko prej, ko si prišel v Karakorum.«

Glas se izgublja v svetlobi zvezd, v noči in vetru, ki je zavel s severa. Zvezde molčijo. Naposled kriknem in se ... prebudim. Glavo še stiskam med rokama. Zaspal sem na skalah tik za šotori. Zbudil me je veter, ki je zapihal od tam nekje, kjer se dviga v ledenem veličastju mogočni K2².

(Prirejeno po: Dušan Jelinčič: *Zvezdne noči*, str. 294-301)

¹ Čogolisa ali Bride Peak (Vrh neveste, 7654 m) je gora v Pakistanu v gorski verigi Karakoruma.

² K2 je druga najvišja gora na svetu (8611 m). Leži v Kašmirju, na meji med Pakistanom in Kitajsko, in tvori del karakorumske gorske verige.

B1. Z naslovom *Zvezdnate noči* avtor želi bralca seznaniti z dejstvom, da je v gorah nebo bolj svetlo ali da so zvezde zaradi višine gora bližje človeku?

.....

B2. Med pogovorom z zvezdami se avtor besedila nahaja:

- A. na vrhu gore
- B. ob vznožju gore
- C. na sedlu, pod vrhom
- Č. pod goro v šotoru

B3. Katero bistveno sporočilo želijo zvezde posredovati avtorju (vrstica 13)?

.....

B4. Katere govorniške (retorične) figure prepoznaš v povedi:

Lahko živite hitro ali počasi, povzročite veselje ali bolečino, zlo ali dobroto, doživljate nežnost ali hudobijo, ustvarjate lepoto ali popačenost (vrstica 13-14).

- A. primere
- B. nasprotja
- C. personifikacija
- Č. vzklike

B5. Ekspresivno rabljeno besedno zvezo »spogledovati s smrtjo« (vrstica 27) zamenjaj z ustreznim nezaznamovanim pomenom.

- A. želeti si smrti
- B. gledati smrti v oči
- C. biti naklonjen smrti
- Č. ljubimkati s smrtjo

B6. Zakaj zvezde alpinistu ne razkrijejo storjene napake (vrstici 28-29)?

- 1.
- 2.

B7. S katero besedo lahko spremeniš besedo *ošaben*, ne da bi spremenil pomena povedi (vrstica 34).

- A. neznatn
 - B. prevzetn
 - C. ohol
 - Č. častihlepen
-

B8. V povedi spremeni podčrtani zaimek z ustreznjšo obliko:

Ničesar nisem zgrešil, nevihta je prišla sama, upiral sem se ji z vso močjo, upiral temu prihajajočemu niču, negaciji sami, lastnemu uničenju.

- A. mojemu
 - B. njegovemu
 - C. svojemu
 - Č. njenemu
-

B9. Kaj v besedilu pomeni beseda *omotica* (vrstica 41):

- A. stanje globoke nezavesti
 - B. stanje pijanosti in zmedenosti
 - C. stanje dremavosti in občutja nedejavnosti
 - Č. stanje nejasnega zavedanja in občutja telesne šibkosti
-

B10. V besedilu se na določenem mestu pisatelj zave svoje usodne napake, ki bi lahko pogojevala njegov srečen povratek.

V besedilu najdi in prepiši ustrezno poved.

.....
.....

B11. Kako si razlagaš besedno zvezo »sibilska uganka« (vrstica 36):

- A. uganka za razvedrilo
 - B. uganka, poimenovana po mestu Sibila
 - C. nesreča
 - Č. prikrita skrivnost
-

B12. Katera so »bremen«, ki jih zvezde navajajo, in si jih je avtor prinesel iz vsakdanjega življenja na goro (vrstice 54-60)?

Prekrižati moraš en odgovor v vsaki vrstici.

	Da	Ne
a) nestrpnost	☐	☐
b) nezaupanje vase	☐	☐
c) ničevost	☐	☐
č) tekmovalnost	☐	☐
d) lahkomiselnost	☐	☐
e) površnost	☐	☐

B13. Katere razloge navaja avtor v bran nevarnemu športu-alpinizmu?

Prekrižati moraš en odgovor v vsaki vrstici.

	Da	Ne
a) Iz ljubezni do polnosti življenja alpinisti hodijo v gore v iskanju bivanjskega smisla.	☐	☐
b) Med hojo na vrh gore neodgovorni alpinisti iz samomorilskega razpoloženja izzivajo usodo.	☐	☐
c) Alpinizem predstavlja krepitev telesne vzdržljivosti in duševne zmogljivosti.	☐	☐
č) Alpinizem je razvedrilo pred vsakdanjo zdolgočasnostjo in proti malodušju.	☐	☐

B14. Katera je razlika med avtorjem in ostalimi soplezalci-alpinisti?

- A. Uspešni alpinisti ne zaupajo vase in svojim močem.
- B. Alpinisti so neodločeni.
- C. Preudarni alpinisti silijo na vrh kljub slabemu vremenu.
- Č. Pred vzponom na vrh alpinisti opravijo več aklimatizacijskih tur.

B15. Poišči sopomenko za besedo *fobija* (vrstica 57):

- A. tesnoba
- B. strah
- C. bes
- Č. neumnost

B16. Na katero goro se je pisatelj besedila povzpel?

- A. Bride Peak
- B. K2
- C. Everest
- Č. Himalaja

B17. Iz slovarskega sestavka prepisi oba pomena besede *sedlo*.

sêdlo -a s (é) **1.** priprava za sedenje, prenašanje, ki se namesti živali na hrbet: nadeti, pritrditi sedlo; sneti sedlo s konja, z osla; vzpeti se v sedlo; veliko, visoko sedlo / jahalno, tovorno sedlo / konj ga je vrgel iz sedla **2.** širši zložnejši prehod čez gorsko sleme iz ene doline v drugo: pot pelje čez sedlo; na sedlu stoji dobro oskrbovana kočja; ustavili so se na sedlu / gorsko sedlo / Kamniško sedlo ● ekspr. vrgli so ga iz sedla spravili so ga z določenega mesta, (družbenega) položaja; ekspr. trdno je sedel v sedlu obvladoval je položaj; vulg. poda se mu kot kravi sedlo nič se mu ne poda ♦ agr. cepljenje v sedlo cepljenje, pri katerem se stopničasto prirezan cepič spoji z ustrezno prirezano podlago; anat. turško sedlo jamica v lobanjskem dnu, v kateri je hipofiza; metal. sedlo razširjeni del plavža med jaškom in taličnikom; muz. sedlo prečka na zgornjem delu vratu godal in nekaterih brenkal, preko katere so napete strune od vijakov do kobilice

1.

2.

B18. Avtor navaja napake, zaradi katerih ne bi smel siliti na vrh gore: (vrstice 39-42)

- A. slaba kondicija, omotica, nevihta
- B. vrtoglavica, omotica, pomanjkanje kondicije
- C. slabo počutje, omotica, slabo vreme
- Č. pomanjkanje zaupanja vase, nevihta

B19. Besedna zveza »Alisina dežela« pomeni (vrstica 58):

- A. dežela, ki je ni
- B. dežela strahu in nevarnosti
- C. dežela junakinje Alise
- Č. dežela hrepenenja in sanj

B20. Kronološko razvrsti povedi in jih označi s številkami od 1 do 6.

Razvoj dogajanja	Kronološki vrstni red
a) Pred vzponom na goro sem opravil manj aklimatizacijskih tur.
b) Matevž in Silvo sta dosegla vrh tri ure pred nevihto.
c) Prebudim se iz sanj.
č) Razmišljam o svojem vzponu.
d) Z Mojmirom sva zaradi nevihte tri dni zdržala na gori.
e) Nisem šel na pot z Matevžem.

B21. Navedi glavno temo avtorjevega razmišljanja.

.....

B22. Kako pisatelj zaključi v besedilu svoje razmišljanje:

- A. pisatelja zbudi veter
- B. pisatelja zbudi njegov lastni krik
- C. pisatelj se zbudi iz sanj
- Č. pisatelj se zgublja v svetlobi zvezd

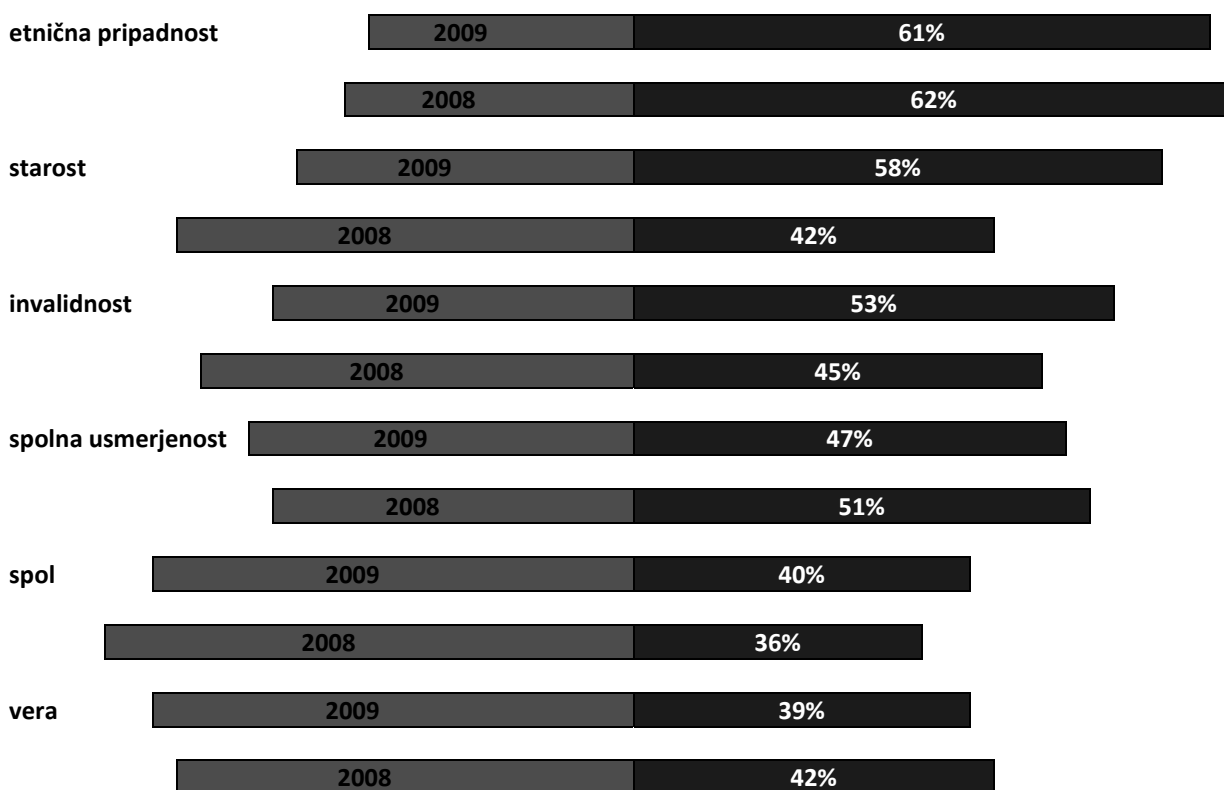
1. del – besedilo C

Evropska javnomnenjska raziskava

VSAK ŠESTI EVROPEJEC JE DISKRIMINIRAN

Raziskava je bila izvedena med 29. majem in 15. junijem 2009 z vzorcem 26.756 oseb iz 30 evropskih držav (29 članic EU in 3 držav kandidatk: Hrvaške, Makedonije in Turčije). To je tretja raziskava v seriji raziskav Eurobarometer* o diskriminaciji v Evropi. Prejšnji raziskavi sta bili izvedeni v letih 2006 in 2008. Rezultati tretje raziskave so bili objavljeni pred Evropskim vrhom o enakosti, ki je bil 16. in 17. novembra 2009, *letu enakih možnosti*, v Stockholmu.

ZAZNAVANJE DISKRIMINACIJE (% EU)

Evropska komisija z vseevropsko informacijsko kampanjo »za različnost proti diskriminaciji« financira projekte ozaveščanja javnosti v okviru programa Progress, ki podpira uresničevanje ciljev Evropske unije na področju zaposlovanja in socialnih zadev.

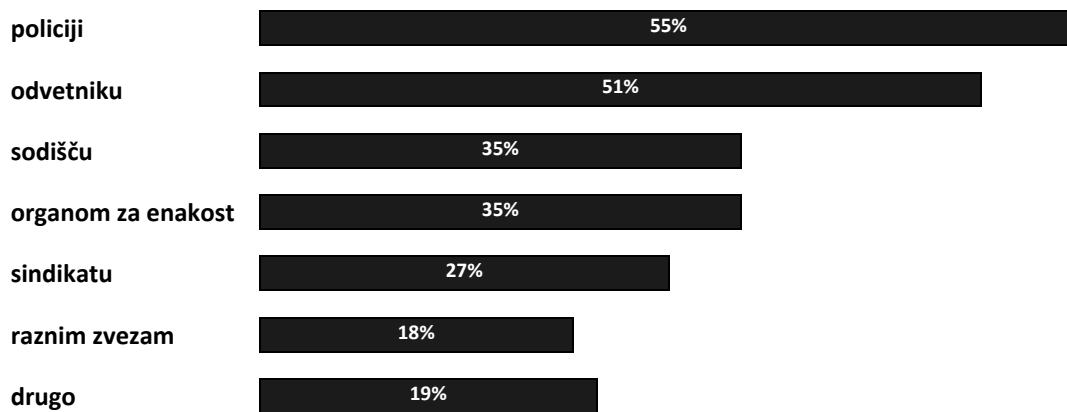
SPREMEMBE V ZAZNAVAVANJU DISKRIMINACIJE (% EU)

	2008	2009	(%)
Združeno kraljestvo	41%	49%	+8
Francija	31%	38%	+7
Švedska	41%	47%	+6
Irska	30%	36%	+6
Španija	32%	36%	+4

* To je komisija, ki pridobiva mnenje evropskih prebivalcev o različnih vprašanjih.

Bolgarija	17%	21%	+4
Malta	49%	45%	-4
Slovaška	46%	41%	-5
Italija	31%	25%	-6
Češka republika	40%	33%	-7
Madžarska	39%	32%	-7
Grčija	35%	27%	-8
Portugalska	35%	24%	-11
Poljska	36%	24%	-12

KOMU BI PRIJAVIL DISKRIMINACIJO (% EU)

(Prirejeno po: dnevnik.si; Eurobarometer surveys, 2009)

C1. Javnomenjska raziskava je bila objavljena:

- A. na letaku
- B. na spletu
- C. v katastru
- Č. v novem evropskem registru

C2. Zapiši, kdo je izvedel raziskavo.

.....

C3. V katero funkcijsko zvrst spada priloženo besedilo?

.....

C4. Namen besedila je:

Prekrižati moraš en odgovor v vsaki vrstici.

	Da	Ne
a) dokazati, da diskriminacija ni več evropski problem	☐	☐
b) ozaveščati ljudi glede njihove pravice do enake obravnave	☐	☐
c) dokazati, da je ozaveščanje javnosti zelo pomembno	☐	☐
č) dokazati, da porast starostne diskriminacije ni posledica recesije	☐	☐
d) dokazati, da si evropska komisija prizadeva za enakost obravnave	☐	☐

C5. Podatki v besedilu se nanašajo na:

- A. EU
- B. Evropo
- C. Bruselj
- Č. Italijo

C6. Kaj prikazujeta prvi dve razpredelnici?

.....

C7. Obkroži črko pred odgovorom, ki ne ustreza vsebini besedila.

- A. V letu 2008 je manj ljudi občutilo diskriminacijo zaradi starosti kot v letu 2009.
- B. V letu 2009 je veliko več ljudi občutilo diskriminacijo zaradi invalidnosti kot v letu 2008.
- C. 61% Evropejcev navaja razširjenost etnične diskriminacije.
- Č. V letu 2008 je 58% Evropejcev menilo, da je starostna diskriminacija v njihovi državi zelo razširjena.

C8. Koga bi glede prijave diskriminacije večina Evropejcev najprej kontaktirala?

- A. sindikat
- B. policijo
- C. različne državne organe za enakost
- Č. odvetnika

C9. Odgovori na naslednja vprašanja.

a) V kolikih evropskih državah je bila izvedena raziskava?

b) Koliko članic EU je zajela raziskava?

c) Raziskava je prvič zajela tri države kandidatke. Katere?

.....

C10. Iz druge razpredelnice je razvidno, da se je ozaveščenost o diskriminaciji povečala v/na:

- A. Portugalskem
- B. Franciji
- C. Poljskem
- Č. Združenem kraljestvu

C11. Poišči sopomenko za besedo diskriminacija:

- A. apartheid
 - B. rasizem
 - C. zapostavljanje
 - Č. diskretnost
-

C12. V besedilu je z ležečim tiskom in polkrepko zapisano, da je bilo leto 2007 evropsko

- A. leto enakih možnosti
 - B. leto fizike
 - C. svetovno leto
 - Č. leto možnosti
-

C13. Kaj misliš, da ne prispeva k boljšemu sprejemanju različnosti?

- A. prizadevanje
 - B. izobraževanje
 - C. ozaveščanje
 - Č. strah pred različnim
-

C14. Program *PROGRESS* podpira:

- A. uresničevanje ciljev EU
- B. ozaveščanje
- C. diskriminacijo
- Č. raziskave

NIKAR Z GROBOSTJO PROTI MLADIM

Naj bodo težave še tako velike, naj nas ekonomska kriza še močneje navda z nemirom in zbeganostjo, naj ne vidimo skorajšnjega izhoda iz vsekakor mučne situacije, se ne bi nikoli in v nobenem primeru smeli spozabiti nad mladimi, nad mlado generacijo, torej našimi sinovi in hčerami. Tukajšnje prepričanje se nanaša na grobo obračunavanje nekaterih policistov na manifestaciji v Rimu pred dvema tednoma. In ker se je že zgodilo, da je policija v preteklosti uporabila v odnosu do mlade generacije zelo trde prijeme, in ker po zadnjem dogodku ni bilo slišati nobenih zagotovil, da se kaj takšnega ne bo ponovilo, je to razmišljanje slej ko prej aktualno. Odgovorni v družbi bi morali resno pretehtati, kako naj obravnavajo prihajajočo generacijo, ki jo pesti zares velika stiska in predvsem tesnoben občutek, da nima prave prihodnosti, prav gotovo ne takšne, kot so jo imeli na začetku poti njeni starši. Odgovorni v družbi bi morali resneje pomisliti, kaj to pomeni, če za koga ni prave prihodnosti in ni svetlih, ampak so samo zamračena obzorja. Z eno besedo: do vseh mladih bi morali pokazati dosti več razumevanja tudi v primeru uličnih manifestacij in protestov, ki se - pogojeni s krizo - kaj hitro izrodijo. Obupana mladina gre lahko v hipu čez dovoljeno mejo in tega bi se morali vsi še kako zavedati in storiti vse, da bi bilo pri tem kar najmanj fizičnega nasilja, pravilneje, da nasilja sploh ne bi bilo. Tako pa smo videli nekaj prizorov, ki jih raje ne bi videli in katerim bi se bilo mogoče izogniti: v enem od prizorov, na primer, vsaj trije policisti z gumijevkami obdelujejo na tleh ležečega fanta, v drugem prizoru manifestanta nekdo z vso silo udari z gumijevko po glavi. To se preprosto ne bi smelo zgoditi, tukaj nekaj ni v redu. Vse skupaj bi moralo z opravičilom popraviti vodstvo policije ali pa vlada. Toda doživeli smo neprijetno presenečenje, iz ministrstva za notranje zadeve so vso krivdo pripisali mladim in jih povprašali, ali se ne zavedajo, da so podobni fašistom oziroma škvadristom. Po vsej tej zgodbi je gotovo nujno nekaj storiti: mladi ne čutijo več v politiki nobene opore, kvečjemu poslušajo fraze o tem, kako so oni naša prihodnost, na vplivnih omizjih jih nihče ne predstavlja, medtem pa se njihove življenjske razmere nenehno slabšajo. Očitno bi družba na najvišjih ravneh morala nekaj ukreniti, in to nemudoma, sicer bo s stopnjevanjem krize protestov in nasilja vse več, tudi seveda nad mladimi. Ni namreč mogoče mimo misli, ki pravi, da je družba, ki s svojimi mladimi fizično obračunava, družba v moralnem razpadanju. To pa se po svoji naravi nagiba k možnosti globljih vsesplošnih pretresov.

(Povzeto po: Janez Povše, *Nikar z grobostjo proti mladim*, Novi glas, 2013)

Pred leti je bila izvedena anketa o odnosu mladih do nasilja. Na vprašanje o tem, kaj bi mladi naredili v primeru, ko bi bili priča nasilju nad svojim sovrstnikom, je 108 mladih takole odgovorilo:

ODGOVOR	ŠTEVILO	DELEŽ V %
Nič, to se me ne tiče	8	7,4
Nič, a nekdo bi mu vendarle moral pomagati	64	59,2
Posredujem in mu aktivno pomagam	21	19,4
Obvestim šolo o dogodku	13	12
Obvestim starše	2	1,8

(Anketa je povzeta po mag.nalogi E.Jaksiča, *Nekateri vidiki zaznavanja nasilja med mladimi*, Fakulteta za zdravstvene vede, Maribor)

D1. Članek J. Povšeta govori o

- A. nasilju v družbi
 - B. nasilju med generacijami
 - C. nasilju nad mladimi
 - Č. nasilju med manifestacijami
-

D2. Povod za avtorjevo razmišljanje je bilo

- A. izjave predstavnikov oblasti
 - B. nasilje v okviru manifestacije v Rimu
 - C. problemi mlade generacije
 - Č. splošna kriza politike
-

D3. V besedilu najdemo trditev, da so pred mladimi ne "svetla", ampak " samo zamračena obzorja". To pomeni, da

- A. mladi nimajo nikakršnih perspektiv
 - B. mladi nimajo svetle, lahke bodočnosti
 - C. mladi ne zmorejo videti vseh stvari, ki jih bodo v prihodnosti še lahko doživeli
 - Č. mladi bodo doživeli lepe in grde stvari
-

D4. Mladi včasih gredo čez dovoljeno mero zaradi

- A. pomanjkanja razumevanja
 - B. krize
 - C. fizičnega nasilja
 - Č. obupa
-

D5. Nekateri so odgovornost za nasilje pripisali mladim in

- A. ugotavljali, da so se odtujili politiki
- B. jih primerjali s fašisti in škvadristi
- C. ugotavljali, da se njihove razmere slabšajo
- Č. ugotavljali, da je treba nujno kaj ukreniti

D6. Avtor trdi, da je družba, ki z nasiljem obračunava z mladimi,

- A. v moralnem razpadanju
- B. avtoritarna
- C. nasilna
- Č. pravična

D7. Avtor je na strani mladih. Navedi dve njegovi trditvi, ki to dokazujeta:

- 1)
- 2)

D8. Glede na izvedeno in navedeno anketo o odnosu mladih do nasilja nad sovrstnikom lahko trdimo ali pa zanikamo sledeče:

Vstavi križec v vsako vrstico.

Podatki ankete	Lahko trdimo	Lahko zanikamo
a) Večina mladih anketirancev bi sovrstniku v primeru nasilja pomagala.	☐	☐
b) Večina mladih ima do problema nasilja jasen odnos, težje pa postane pri tem tudi sama aktivna.	☐	☐
c) Slabe desetine mladih se problem nasilja nad mladimi ne tiče.	☐	☐
č) Mladi ne govorijo pogosto s starši o nasilju.	☐	☐

D9. Na kaj se nanaša avtorjeva misel "kvečjemu poslušajo fraze o tem, kako so oni naša prihodnost«?

- A. mladi največkrat pasivno poslušajo in ne sodelujejo
- B. o mladih se starejši radi širokoustijo in si lastijo zasluge, ki jih sicer nimajo
- C. starejši mlade ne vključujejo v aktivno sodelovanje pri okroglih mizah
- Č. starejši bodo mladim zagotovili lepo prihodnost

2. DEL - JEZIK

E1. Katera izmed spodnjih skupin stavkov je glede na rabo povratno-svojlilnega pridevnika pravilna?

- A. Mi imamo sanje. Vsak ima njegove sanje. Te nam pomagajo živeti. Tudi dijaki imamo svoje želje in sanje, prav je, da šola upošteva te svoje predloge.
- B. Mi imamo sanje. Vsak ima njegove sanje. Te nam pomagajo živeti. Tudi dijaki imamo naše želje in sanje, prav je, da šola upošteva te svoje predloge.
- C. Mi imamo sanje. Vsak ima svoje sanje. Te nam pomagajo živeti. Tudi dijaki imamo svoje želje in sanje, prav je, da šola upošteva te naše predloge.
- Č. Mi imamo sanje. Vsak ima svoje sanje. Te nam pomagajo živeti. Tudi dijaki imamo naše želje in sanje, prav je, da šola upošteva te svoje predloge.

E2. Pisatelj alpinist

- A. pleza v goro in se ob nevarnosti nevihte poda iz gore
- B. pleza v goro in se ob nevarnosti nevihte poda z gore
- C. pleza na goro in se ob nevarnosti nevihte poda s gore
- Č. pleza na goro in se ob nevarnosti nevihte poda z gore

E3. Eno izmed treh predlaganih besed lahko v vsaki skupini označimo kot sopomenko. Prekrižaj ustrezno!

V vsaki vrstici izberi eno besedo.

Primer: nepošten	☒ neresničen	☐ nejasen	☐ neroden
a) negotov	☐ nesiguren	☐ neveden	☐ nezaveden
b) omamljen	☐ orjaški	☐ ogromen	☐ omotičen
c) veder	☐ vesel	☐ verodostojen	☐ veličasten

E4. V stavkih, ki sledijo, vstavi ustrezno dovršeno oz. nedovršeno glagolsko obliko.

1. Vsak dan (**stopicati**) pred njenim razredom.
2. Današnji dan me je utrudil: izjemoma (**ležati**) popoldne na posteljo.
3. Bil je tako vesel, da je v hipu iz radosti in vznemirjenosti na ves glas (**peti**)
4. Na pot je kot vsak dan (**stopiti**) vedro in poln pričakovanj.

E5. Označi pravilno.

- A. Bolj jo je gledal in več je bil zaljubljen vanjo.
- B. Več jo je gledal in bolj je bil zaljubljen vanjo.
- C. Bolj jo je gledal in bolj je bil zaljubljen vanjo.
- Č. Več jo je gledal in več je bil zaljubljen vanjo.

E6. V kateri časovni obliki sta podčrtana glagola v navedeni povedi?

Kaj storiš, če ti je nekdo ukradel geslo za pošiljanje elektronske pošte?

- A. Prvi glagol je v pretekliku, drugi v sedanjiku.
- B. Prvi glagol je v sedanjiku, drugi v prihodnjiku.
- C. Prvi glagol je v sedanjiku, drugi v pretekliku.
- Č. Oba glagola sta v sedanjiku.

E7. Spodnja stavka sta napisana, ne da bi pri tem upoštevali posamezne besede, ločila, pravilno rabo velikih in malih začetnic. Prepiši stavka tako, da boš upošteval ta pravila!

1. Tinestanujev novem mestu jakapavbližnjem velikem dolu.
2. Koliko je uragajevprašal semunasmehnilingapomenljivopogledal.

1.
2.

E8. Ugotovite, zakaj je v stavku ustrezna raba trpnika.

Dokument je izdan na ime potnika.

- A. Trpnik v slovenščini pogosteje rabimo kakor tvornik.
 - B. Osebek ni dejaven.
 - C. Storilec ni pomemben oziroma je splošen.
 - Č. Vršilec je pomemben oziroma je splošen.
-

E9. Določi pravilno velelniško obliko glagola *postreči*, *postrežem*.

- A. Natakar, postreči je treba gostom.
 - B. Natakar, postreži gostom.
 - C. Natakar streže gostom.
 - Č. Natakar, postrezi gostom.
-

E10. Ugotovi vrsto odvisnika v naslednji povedi:

Prišel je, da bi me osrečil s svojo prijazno besedo.

- A. časovni odvisnik
- B. posledični odvisnik
- C. pogojni odvisnik
- Č. namerni odvisnik

